

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller

Stellingwerf, Evert

Portefeuillehouder

Jaap van Veen

Kenmerk

Z.21.348854 / D.21.1481747

Vertrouwelijkheid

Openbaar

Onderwerp

Startnotitie Participatiebeleid Omgevingswet

Onderwerp

Startnotitie Participatiebeleid Omgevingswet

Voorgesteld besluit

1. De Startnotitie Participatiebeleid Omgevingswet vast te stellen als kader voor het op te stellen Participatiebeleid Omgevingswet

Inleiding

Op 1 juli 2022 treedt de Omgevingswet in werking. In de wet is een belangrijke rol weggelegd voor het vroegtijdig betrekken van (inwoners en organisaties die belang hebben bij een de vaststelling van nieuw beleid of bij een concrete aanpassing van de fysieke leefomgeving. Dat is het geval wanneer de gemeente het initiatief neemt voor een project of nieuw beleid, maar ook wanneer een inwoner, een bedrijf of een organisatie een plan wil realiseren.

Met nieuw participatiebeleid worden handvaten geboden voor succesvolle participatie. Voor initiatieven waarvoor straks een participatieplicht geldt, moet de vraag worden beantwoord waar deze participatie minimaal aan moet voldoen.

Omdat het versterken van de lokale democratie één van de speerpunten is uit het thematisch raadsakkoord, worden deze kaders in een interactief proces met de raad vormgegeven.

Beoogd effect

Duidelijke kaders voor participatieprocessen bij beleidsontwikkeling in het kader van de Omgevingswet. Met als achterliggend doel dat betere participatieprocessen leiden tot betere besluiten met meer draagvlak en onderling begrip.

Argumenten

1.1 De participatieplicht vraagt nadere kaderstelling

Op basis van de Omgevingswet mag de gemeente een categorie plannen aanwijzen waarvoor een participatieplicht geldt. De gemeenteraad heeft op 18 februari 2021 besloten dat voor alle buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (BOPA's) participatie verplicht is. De gemeente mag daarbij de vorm van participatie niet voorschrijven, maar moet wel beoordelen of er voldoende informatie beschikbaar is om een besluit te kunnen nemen.

Bij het besluit van 18 februari 2021 is niet aangegeven waar deze participatie minimaal aan moet voldoen en welke rol de gemeente daarbij wel of niet heeft. Daarom is het wenselijk om voor het in werking treden van de Omgevingswet participatiebeleid vast te stellen.

1.2 Met participatiebeleid worden handvaten geboden voor succesvolle participatie en de beoordeling van participatieprocessen

Met nieuw participatiebeleid wordt het volgende bereikt:

1. De gemeente kan aan de hand van participatiebeleid bij initiatiefnemers van plannen beter aangeven wat de gemeente verwacht op het gebied van participatie. Dit voorkomt teleurstellingen en vertraging;
2. De gemeente kan beter beoordelen of er voldoende informatie van initiatiefnemers beschikbaar is over participatie om een besluit te nemen over de aanvraag van een Omgevingsvergunning;
3. Bestaande kennis, ervaring en voorbeelden van participatieprocessen worden optimaal gedeeld met initiatiefnemers en werknemers. Dit voorkomt dat we steeds opnieuw het wiel moeten uitvinden en verhoogt de kwaliteit van onze 'eigen' participatieprocessen

1.3 Het versterken van lokale democratie is een speerpunt van de gemeenteraad

In het thematisch raadsakkoord heeft de raad een aantal thema's aangemerkt als speerpunt voor deze raadsperiode. Het versterken van lokale democratie is daar één van. Ook tijdens de behandeling van de Omgevingsvisie kwam het onderdeel participatie meerdere keren naar voren. Met het vaststellen van een startnotitie en één of meer interactieve sessies wordt de raad betrokken bij de voorbereiding van dit kaderstellende document.

1.4 De startnotitie geeft een helder vertrekpunt voor het planproces

Met deze startnotitie wordt de context van het op te stellen participatiebeleid geschetst, wordt aangegeven waar het aan moet voldoen en hoe het tot stand komt. Met deze notitie wordt de beschikbare informatie gedeeld en verwachtingen tussen raad, college en organisatie op elkaar afgestemd.

Risico's of kanttekeningen

1.1 Er wordt onvoldoende afgestemd met andere ontwikkelingen op het gebied van participatie

Op dit moment spelen een aantal ontwikkelingen die raken aan het vormgeven van het participatiebeleid. Het risico daarbij is dat iedereen zelf het wiel uitvindt en dat er bij elkaar langs wordt gewerkt.

Bij het opstellen van het participatiebeleid Omgevingswet wordt daarom afstemming gezocht met de Dienstverleningsvisie, het project klantreizen in het kader van de Omgevingswet, diverse initiatieven vanuit de gemeenteraad en de Wet versterking participatie op decentraal niveau.

1.2 Het ambitieniveau sluit niet aan bij de beschikbare middelen

Goede participatie kost tijd en geld. Wanneer de lat voor participatie hoger wordt gelegd, past dit wellicht niet binnen de bestaande financiële kaders. Voorgesteld wordt om dit nader in beeld te brengen aan de hand van een aantal scenario's (zie kopje financiën).

Communicatie en participatie

Participatie van en communicatie met inwoners

Omdat het participatiebeleid vooral betrekking heeft op het nader vormgeven van kaders binnen eerder genomen raadsbesluiten, wordt voorgesteld om nu geen uitgebreid participatieproces te doorlopen. Bij het opstellen van het participatiebeleid wordt wel gebruik gemaakt van de inbreng van inwoners en organisaties bij eerdere trajecten en onderzoeken die zijn uitgevoerd naar participatie in Heerenveen.

Inwoners en organisaties die geabonneerd zijn op de Nieuwsbrief Omgevingswet worden tussentijds geïnformeerd over het opstellen van het participatiebeleid. En tot slot wordt het eindresultaat gedeeld en uitgelegd op een aparte webpagina, zodat indieners van plannen wegwijs worden gemaakt. Waar mogelijk wordt gewerkt met infographics.

Communicatie met de gemeenteraad

De gemeenteraad wordt aan de voorkant betrokken bij het tot stand komen van het participatiebeleid met één of meerdere workshops en het opiniërend bespreken van een concept-versie. Tot slot krijgt zij het eindresultaat aangeboden ter vaststelling.

Financiën

Het opstellen van het participatiebeleid zelf wordt gedekt binnen de beschikbare middelen van het Programma invoering Omgevingswet. De financiële gevolgen van de uitvoering zijn afhankelijk van het ambitieniveau en de rol die de gemeente voor zichzelf ziet op het gebied van participatie. Voorstel is om op dit punt een aantal scenario's uit te werken in het kader van het participatiebeleid en hier bij het vaststellen van het beleid een keuze in te maken. Naast het wettelijk minimum, kunnen dit ook andere scenario's met een hoger ambitieniveau zijn.

Bijlagen

- Bijlage 1 Startnotitie Participatiebeleid Omgevingswet
- Bijlage 2 VNG-checklist voor de gemeenteraad
- Bijlage 3 Denkwijzer voor goede participatie